

DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Cadena de Cort, núm. 11.—PALMA.

SUMARI—*Fredor y caparrudesa*, per Mossen Tem.—Notícies històriques.—Sants y festes.—*A la Verge de Lluch*, (poesia) per Llorens Riber.—*El gran vehiculu de la impiedad reinante*, por Jerónimo Forteza.—*Cambrá sepuleral*, per B. Ferrá.—*Pobre tia!* per el Sen Garrovi.—*Un bastó de mando*.—*Cansons*, per Mariá Ig.^a Cortés.—*Adagis agrícolas*, per S. Elviro Más.—*Monument a Cristo Redemptor*.—*Rebut y agrahit*.—Anuncis.

Fredor y caparrudesa

ESTIMAR a Deu, per demunt tot lo de teules en avall, y estimar cadascú al pròxim, com a sí mateix, per amor de Deu, son dues coses tan fortament lligades l'una ab l'altra, que més que dos amors son en realitat un sol amor, principi y fonament de tota la Lley de Cristo, segons l' Apòstol Sant Pau.

Per això succeheix, sempre, que l'amor al pròxim minva, en la proporció y escala que minva la caridat envers Deu. Vetaquí per qué, a les saóns en que nos trobám, de tant de refredament en la fé y de tan enutjós indiferentisme, veim aquest poch cas, per no dir menys-prèu, que 's fa dels nostres germans, sobretot en les seues penes y soscaires; maldement bravetjém a tot' hora de *humanitarisme* y *filantropia*, y apesar de que sembli que no nos vulga fogir de la boca l' enlluernadora paraulassa ¡*Fraternitat!*

Desde 'ls temps del Paganisme ençá per ventura no s' havia vist may aquest concepte tan baix ab que mirám al pròxim; ni més ni pus que si no volguessim *passar pena*, ni dur altra curdlla que per noltros mateixos; o, com solém dir, en llenguatge casolá, per *conservar el número ú*. L' *egoisme*, talment com una maldia que s' aprén, s' es estés per tot arreu y tot ho *empèsta*; y començant per voler fer, de nostra propia persona, l' únich vertader Deu,

hem acabat per ferne també l' únich germá prohisme. Tot aquest *ram* de *desinterés*, *abnegació* y *sacrificis* no es, per la gent que s' usa, més que *música celestial* o ridícula tontería: com una cosa que no resás sino ab els qui no tenen altres *feynes* en que entretenirse, o s' hajan passat pes cap esser sants; y, fins y tot lo heròich y sublim de la caridat cristiana, lo donar en cèrts casos la vida pels altres, no deixa d' esser, an els uys d' aquesta nierada de novells y flamants *positivistes*, més qu' una *manía* qualsevòl per fer rendu an el mon.... com si diguessem una *quixotada*.

Y es molt natural que així pensin molts, tota vegada que no 's mira ni s' atén més que a lo que es l' homo en sí mateix.... per cèrt ben poca cosa. No descobrint en éll l' imatge y alé de Deu, y en la seua ánima el prèu infinit de la sanch redemptora del Calvari, y en les obres de misericordia que li fassém el mèrit d' una recompensa eterna; per molt que nos buydém el cap, no arribarém may a endevinar per quines rahóns un homo s' haja de descompassar y fer sacrificis per l' altre. Perque dirán: ¿quina molèstia val la pena de passar, per un sér tan miserable, si no n' hem de treure cap profit ni ajuda pels negocis que duym entre mans, si es que no mos fassa més o manco nosa, per poder atenyer lo que cercám ab tant d' afany?

¡De quina manera tan diferent miran al prohisme els qui estiman de veres a Deu! ¡Com apareix ben de relleu a sos ulls la figura del més sençill y malenat de sos germans, mirant-lo ab lo crestay de la fé cristiana y vehent reflectir en sa petitesa y misèria lo resplandor de la filiació divina, que tant el remunta y enobleix! ¡Y com s' atia axí y s' encén, poch a poch, la flama puríssima de la santa caridat, y reviu l' esperit de sacrifici, y, vulga no vulga, el cor es sent empés a totes les formes del sacrifici y del heroisme, en bé de l' humanitat

pecadora y desvalguda; mirantho tot com un' obra sublim y molt plaçent al Senyor, recomanada per Cristo mateix, practicada y enaltida ab son propi exemple, y que ha de agrahir y premiar, ja en aquest mon ab lo cent per ú, y sobretot, el día de la passada general de contes, ab les paumes y llores eternals!

¡Que n'hi ha de trenques, no ja entre la caridat sens mida de Cristo, que 'l' dugué fins a la Creu, per noltros, y els qui sabem estimar, per Ell, a sos germans; sino més bé entre 'ls qui regoneixen en el pròxim l'imatje viva de Deu y els qui el tenen per un ser qualsevol, sens destriarhi aquest sagell de noblesa y semblança amb lo Altíssim y el prèu infinit de la sanch de Jesucrist!

* * *

Aquesta fredor per un cap. Mes; quant se tracta de voler bé als inimichs y perdonar de cor les ofenses rebudes.... això si que son figures d'altre sostre.... aquí solen venir ses bones. Caparruts y agafats sempre a son criteri propi, son molts els qui, seguint les petjades del sirvent del Evangeli d'avuy, no volen cedir per cap estil en aquest punt... ¡ja pot dir lo que vulga la ley de Cristo! Debades los dictan la rahó y la fé que 'l'perdonar, generosament, es signe de grandesa d'ánima y un acte que Deu ha de premiar esplèndidament y ab usura. Rebutjarán ben freschs a sos inimichs y los desitjarán greus mals de tota casta; y gracias si no cabilan per llarch y cercan mil mèdis de venjança y arriban, si a ma vé, a lo que 's'indigne sempre de sers racionals y propi no més de féres, a la lluyta sangrenta per llevarlos, si hi importa, la vida; sens que hi valgan satisfaccions, humillacions ni llástimes.

Conducta tan mesquina y criminal, caparrudesca y desagrahiment tan alt de punt a la generosidat sens fites del Senyor, qui cent y cent voltes los haurá perdonats deutes grossíssims, ofenses que enclouen en sí una malicia infinita; no, de cap manera podrá quedar sense cástich. Y aquesta veritat es desprén ben clara de la parábola que forma tot el text del Evangeli de la present Dominica, ahont llegim que aquell rey o amo, vehent el mal procedir d'un sirvent seu, qui havia agafat pes coll y estrét de passos a un altre qui li devía doblérs y després l'havía fet pendre per la justicia, fins y tant qu'hagués pagat els deutes, fins a un céntim, el feu compareixe y li digué sense cap rua: "Ma criat, si jo t'acabava de perdonar tot quant me devías, perque m'ho havías demanat, ¿no t'tocava també tenir llástima de ton company, com jo l'havía tenguda de tu?" Y afageix el sagrat texte que l'entregá als botxíns, fins que hagués pagat a compliment tots los seus deutes.

Idò lo mateix, ni més ni pus, farà Deu en son día ab aquells cristians caparrúts y fòrts de morro qui, no volguent passar l'esponja del oblit y el bálсам del perdó per demunt les ofenses rebudes, acabin la jornada de la vida guardant y nodrint dins son cor òdis y rencors contra 'l'germá prohisme. "¡Fogiu de devant mí, los dirá, ab veu irada, en aquella hora de la gran saldada de contes; anauvosne desagrahits y mesquins a les presóns eternes, fins que us hajau descarregat del feix grossíssim dels vostros deutes; cosa que may per may arribareu a conseguir. No volguereu aufegar, dins vostros pits, la flama malahida y verinosa del rencor y dels desitjos de venjança, y per això un foch terribilíssim y que res pot extingir vos abrasará y atormentará, entre plors y croixits de dents, tant com ha de durar la mateixa eternidat."

Estimém, donchs, a nostres germans per Deu, y com a fiys d'una mateixa sanch, vessada de les venes de Jesús en prèu de nostra salut; no per lo poch o molt que pugan valer en sí mateixos. Perdoném també generosament ses ofenses y ultratjes, perque axí heu mana Cristo, qui primer nos es anat devant ab lo seu exemple. Y, quant altra rahó no hi hagués, perque es assunto que atany ben d'apròp a nostra sòrt definitiva després d'aquesta vida.

No oblidém, jamay, aquella gran veritat que 'l'Salvador volgué deixar escrita, ab caràcters inesborrables, en les pàgines del Sagrat Evangeli: *Sereu midats ab la mateixa mida ab que hajau midats an els altres.*

MOSSEN TEM

NOTICIES HISTÓRIQUES

Día 22 d'Octubre a Palma s'aniversari de l'instalació de la casa de la Missió, l'any 1736, per los reverents Salvador Barrera, Gaspá Tella y Tomás Pinyell, sacerdots de regoneguda virtut y saber, que el día abans, prengueren possessori d'una casa, llegada p'el Doctor D. Miquel Sastre y Palou Prev. y Arcediá de la Sta. Iglesia de Mallorca. Dits Pares feren florir sa disciplina regular, s'amor al retiro, s'abstracció dels negocis temporals, un gran zèl per la salvació de les ànimes y totes les virtuts propies de s'institució.

SANTS Y FESTES

DE LA PRESENT SETMANA

Día 21.—Dilluns.—Sta. Ursula y 11,000 vgs. mars.
 Día 22.—Dimars.—Sta. Maria Salomé, Vda.
 Día 23.—Dimecres.—S. Pere Pascual bisbe y mr.
 Día 24.—Dijous.—S. Rafel Arcangel.
 Día 25.—Divenres.—SS. Crispí y Crispiniá.
 Día 26.—Dissapte.—S. Evarist papa y mr.
 Día 27.—Diumenge. ✠—XXII. S. Florenci y S. Vicens mrs.

A la Verge de Lluch (*)

(Oda sáfica.)

Lleuger oratje de delit sens mida,
alé dolcíssim de la primavera,
qu' en suau volada, sanitosa flayre
per tot escampas:

Tú, qui moguentne la lleugera aleta
cansons murmuradas ab remor xelesta,
dú 'm també noves de la dolsa aymía
per qui sospiro.

Un jorn de ditxa, com a fillet, Ella
sota el seu manto volgué recullirme:
com visió dolsa de bellesa estranya
dos anys passaren.

Ay! encar' are, malalt d' anyorança
la nit faresta tot plorant me troba;
sorpren, quant brilla, la claror mes galtes
p' el plant humides.

Jamay de t' ala la sedosa ploma
feri les cordes d' esta pobre lira,
sens l' essencia que per Lluch escampan
lliris y murtres.

LLORENS RIBER Y CAMPINS

Campanet, 1899.

El gran vehiculo de la impiedad reinante

I

Del sensualismo á la ofuscación

LASTIMOSA en extremo la desgracia del espíritu humano si en vez de luchar fieramente contra las pasiones, las acaricia con amor y les ofrece el dominio absoluto de sus facultades á cambio de goces tanto más enervantes ó indignos cuanto más exquisitos y halagüeños. Entregarse en medio de la pelea, quizá por no haber reclamado el auxilio divino ó por haber dudado de su eficacia, es cobarde y deshonesto, aunque si se atiende á lo miserable de nuestra naturaleza, cabe algo de excusa en la violenta y tal vez momentánea abdicación de la voluntad en favor del instinto; pero no la tiene, bajo ningún concepto, la propensión decidida y placentera á festejar los apetitos innobles tan luego como se agitan en el alma. Esto supone la aquiescencia á todos los desbordamientos de la corrupción y á todos los caprichos del egoismo entronizado. La enormidad de tamaña vergüenza no está solo en la calificación moral que le corresponde y en los efectos que produce, sino también y muy principalmente en el engaño del espíritu, que se atribuye á sí propio, en calidad de triunfo, el poderío de la fuerza que le es-

claviza. Tomando por soberanía la expansión tumultuosa del placer, se envanece de su oprobio y se recrea en las infracciones de la ley eterna, como si tal desorden fuera el centro de su naturaleza y la base de su perfeccionamiento. Y es que al entregarse de buen grado el corazón á la voracidad de los instintos, les abandona, junto con la delicadeza del sentir, todos los elementos de dignidad y de pureza que le vivifican y avaloran. Es que el hervor pasional, deliberadamente fomentado, desquicia al hombre de tal manera, que le degrada por completo.

¿Cómo penetrarán en ese abismo de miseria los resplandores eternos? ¿Cómo podrá ser el alma espejo de inmortales bellezas? En la superficie de la mar tranquila, se retrata limpiamente la hermosura del cielo, y la imágen del sol resplandece en el seno de las aguas: mas cuando la tempestad se desencadena, y se mueve oleaje, y las aguas se enturbian, desaparece de su fondo la azulada bóveda y ya en él no fulgura el astro del día. Sin la luz de Dios, el hombre es incapaz de poseerse á sí mismo; su dignidad carece de vigor, su corazón de blandura, su pensamiento de firmeza. Sin la luz de Dios, las facultades superiores jamás se elevan al dominio de lo superficial y grosero para infundir al hombre el desprecio á la abnegación carnal y al sofisma venenoso. *El Señor es mi luz*, exclamava David, seguro de que por este don excelente quedaría libre su alma de todo género de peligros; siendo así que todos amenazan, en la esclavitud de las pasiones, ya por los desmayos de la voluntad, ya por el sueño de la conciencia, ya por la ofuscación del entendimiento.

Compadeced al hombre que vive en perpétua intimidad de la carne. Descaradamente adicto á un positivismo vulgar y altanero, retenido por el rebajamiento social, cerrado á toda inspiración generosa que transpase los límites de sus aficciones rutinarias, y desligado de todo vínculo con las bases del orden y con la crítica de los hechos, se esforzará en vano quien pretenda elevarle á la esfera de lo trascendental, ni por medio de argumentos sólidos, ni motivando emociones profundas. Quizá se logre un asomo de conformidad, un debil movimiento de retroceso; pero él concluirá por estacionarse en la negación monstruosa, tenderá siempre á lo insustancial y nimio, y pasará de lo fútil á lo rastrero y de lo necio á lo torpe, llamando imbecilidad á la más alta sabiduría y despreciando todo lo que enaltece la dignidad humana. Su planta hollará los tesoros del espiritualismo como si pisase inmunda escoria, y las santas riquezas amontonadas por la fe y la piedad en el transcurso de los siglos, se le figurarán despreciables baratijas que no sirven más que de estorbo en el camino de la existencia.

Este ser miserable desperdicia la vida entre furiosas rebeldías y estúpidas negaciones, endurecido el corazón y resentido el ánimo por las frialdades y asperezas de su orgullo. Las florestas que deja á su espalda se le convierten en tristísimos arenales, y en fantasmas amenazadores sus escándalos é ignominias, pero no vuelve la vista atrás hasta que le sorprenda el hastío, y quizá solo cuando tiene su rostro el soplo de la muerte. Al llegar á ese extremo, al borrarse la perspectiva de los placeres tumultuosos, ó le amilana el espanto, ó se irrita contra Dios y aumenta en proporción la malicia de sus blasfemias; y de uno ú

(*) Aquesta poesia fou guanyadora del premi ofert per nostre Il·lustríssim Prelat, consistent en un rich objecte d' art, en lo Certámen celebrat, per la Academia Bibliogràfic-Mariana de Lleyda, en honor de N. S. de Lluch, el 15 d' Octubre de 1899.

otro modo, se abandona á su consuelo imprescindible, la idea de la nada; porque irremisiblemente la negación de la luz, había de engendrar la negación de la vida.

JERÓNIMO FORTEZA

Cambra sepulcral

JA qu' els nostros còlegues, en la premsa periòdica han publicat relacions de la festa celebrada al motiu de la translació del cadáver de la Venerable M. Sor Clara Andreu, noltros descriurém el local nou (que no es *capella*) y axí completarém aquelles relacions.

Se conservava dit cadáver dins una caixa de fusta ab cuberta de vidre, tancada ab pany y clau, dins un quartet de front al portal inferior de l'iglesia del convent de S. Bartomeu, a Inca, tenguent lo epitafi just al costat y dant cara dins l'iglesia su baix del cor. Aquest monument construït de pedra viva, moldurada y esmolada consistia en un bassament y una laude envasada; partdemunt aquesta uns reganyols cornisats dexaven penjar a cada banda uns ramellots de fruytes, y en mitj feyan lloch a un escut que mostrava l'imatge de S. Jeroni, esculturat de relleu, ab corona real. Els marmols son de colors groguenys y roigjenys.

Els devots podian veure dit cadáver per un finestró ubert partdemunt el seu cap, qual vista era violenta y de mal efecte.

Resolta, la Rnda. Comunitat d'aquell monasteri, a incoar la causa de beatificació, pensá en construir una cambra espayosa hont depositar lo sepulcre, y per orde del nostro Diocessá estudiarem el projecte que roman ecsecutat.

Consisteix el nou local en una pessa de 25 pams en cuadro, reconstruït, cuberta ab cèlras d' ampla copada, (que correspon just derrera la capella fins ara ocupada p' el Sant Cristó) y se veu desde l'iglesia p' el buyt del arch enretxat que divideix e incomunica dita cambra del lloch propiament capella perque s'hi ha posat un altaret, (tal com está disposat el de davant lo sepulcre de la Beata Catalina Tomás.)

El mateix còs de pedra, abans descrit, que mostrava y mostra l'inscripció llatina, que transcriurém, s'ha col·locat en mitj servint de suport al nou sepulcre.

Més: com aquest, per ara no pot ser objecte de culto públich, pensarem que convenia posar l'estátua de Sant Jeroni just partdemunt, ab la pintura de la comunitat pregantli que protegesca la causa de Beatificació de sa germana venerable. Aquesta antiga figura seguardava dins lo convent; es de veure, nos sembla obra del sigle XV a jutjar per s'indumentaria, y es de notar l'actitut del lleó que s'enfila afalagantli sa ma dreta amb que porta una ploma; en s'esquerra sostén un bàculo creuat. L'hem feta restaurar al escultor Mestre Francesch Sacanell, y ha quedada molt bé.

Els grupos de monges, en tamany natural, les ha pintades al òli Mestre Bartomeu Payeres, establít a Inca, y, mirades desde l'iglesia, causan una verdadera ilusió, pues l'espectador creu veure les relligioses vives y vertaderes.

De la pintura decorativa s'en encarregá Mestre Lluís Sastre, de Palma, donant un caràcter serió ab tintes fresques al conjunt.

Lo sepulcre, de fusta color de paya fina ab corretjám d'alumini l'ha construït Mestre Bartomeu Ferragut; y tota l'obra de picapedreratje es feta de Mestre Sebastiá Riusech, pollensí.

Consignats els noms dels obrers qui ab son saber respectiu han comensada y acabada aquesta cambra, diguém qui foren els Srs. padrins en l'acte de sa bendició:

D. Joaquím Gelabert, Batle d'Inca y Donya Catalina Cirera de Siquier.

D. Angel Moreno de la Tejera, Coronell de la zona d'aquesta ciutat y Donya María Ignacia Verd, viuda de Lopez,

D. Joan Feliu y Jaume y Donya María Benassar de Fiol.

Predicá el sermó, después de la translació Don Mateu Garau, fill d'Inca, canonge penitencier.

Manca insertar les inscripcions posades a fi y efecte de que els devots que visitarán aquesta cambra sepulcral puguen saber, llegintles, lo que miran.

En los xafranchs del enfront se diu:

JHS.—La Venerable Mare Sor Clara Andreu, nasqué a Palma día 4 de Decembre de 1596.—Minyona de 7 anys, fou conduhida en aquest convent, ont professá, contantne 16, día 17 de Febrer l'any 1613. ✕

M.—Visqué penitenta esclava de Cristo, plena de virtuts, favorida ab dons celestials.—Mostrá humil saviesa y esperit profetich.—Pujá a gosar la claredat eterna, día 24 de Juny l'any 1628. ✕

En lo fris baix lo cèl rás se traduheix el salm 75, (que está gravat en llatí baix l'epitafi:)

—Y va posar el seu tabernacle a Jerusalem y la seua habitació a Sión.—

Part de fora, a la dreta, una lápida diu:

✕ L'any MCM I regint el mon católich lo Sant Pare Lleó XIII y la Diocessis mallorquina el Bisbe Pere J. Campins, se feu aquesta cambra hont se depositá el còs de la V. M. Sor Clara Andreu, día IX d'Octubre, essent Priora Sor Joanayna Mateu, y Vicaria Sor Lluçia Ribes. Sia en honra y gloria de Deu. Amen. ✕

La laude gravada en lo bassament diu:

ANNO 1702

Hic jacet ancilla Christi Venerabilis Soror Clara Andreu ordinis B. Hieronymi hujus cænobii monialis. Obiit die 24 Junii anno 1628.

*Quæ micuit primum factis et nomine Clara,
Clarior ast superis est modò fixa choris
Hoc Andree sacro substernit membra sepulchro,
Gloria virginibus quæ veneranda fuit.
Assiduis flagris, cilicino tegmine crebis.
Pasta malis, tantum languida facta diu.
Candida in extáticos raptus se ad celsa ferebat,
Delitias Domini læta tenere sui.
Suppetias ægris miseris solamina multis,
Cælica dona piis ipsa benigna tulit.
Jam requiesce polis sertis redimita supernis;
Jamque tui Sponsi læta potire thoris.*

B. FERRÁ.

¡POBRE TIA!

(FRUYTA DEL TEMPS)

—¿Sabs quin día es dissapte, *Cuanito*?

—¿Dissapte? ¡Ah! tens rahó, Rafel, ¡El día dels morts!... no hi pensava... ¡Pobre tia! Encara no hi he pogut donar passada;..... just una milana que sen du un poll.

Els dos nebots, tot *enternits*, cop en sech, se treuen el mocadó de la butxaca, porque a sos ulls hi apunta una llagrimeta.

—Hem d' honrar dignament el seu recòrt.

—¡No 'n faltaria altre!... ¡Era tan bona!

—Si que fou per noltros una segona mare!

—¡Ja 's de rahó! Deixarnos hereus de casi tota la seua fortuna, tenint tants de parents pobres!... Jo no la podré olvidar may, per molts anys que visca!

—Ni jo tampoch. M' apar veurerla encare....

—¡Pobre tia! ¡Que mos ne fareu de falta!

—¡Pobreta!... que vos anyor!

Ab això els dos nebots se tornan passar el mocadó per la cara.

—¿Qu'has pensat fer alguna cosa per dissapte?

—Si; trob que lo més *xich* y més *digne* sería durli una corona a sa tomba. Axí l' *honram* a ella y tapam sa boca an els d'aquí devant.... ¡ja m' entens!

—Una corona cadascú, y ab *dedicatoria*, por *supuesto*.

—Es clá. ¿No som dos els qui tenguerem sa xaripa?

—Mira are ab que pensava.... una idea que m'es venguda. Trob que aquest *dualisme* sería mal vist de la gent. Tractanse d' un acte tan *solemne* ¿qué més natural que mos juntém els dos, per honrar plegats la seua memoria? Axí pot ser que tenga més mèrit pels qui heu vejan. Sempre hi ha qui heu repara tot.... ¡desenganet!

—Es veritat; axí farà més còp. Dedicuemli una corona entre 'ls dos; però gròssa, garrida... y no ha de *venir* a un duro.... ella s'ho mereix tot, allà ahont es.

—Bé has pensat. Que sia digna d'ella y de noltros.

—Y com te pareix que hauría de ser? Perque n' he vistes de massa *lujoses*.... y tampoch convé exagerar....

—No, això may. Hem d' apareixer an els ulls del mon agrahits y sempre an el nostro llòch; dignes, sense donar una *campanada*.... això per cap estil.

—Si; porque per poch que fogiguem de la *naturalitat*, podrian creure que heu feim porque es bé encare es *fresch* y volem tirar el *quant* a ses cases de senyó.

—Ja me vas per ses meues. La corona ha de ser hermosa, sèria, artística, però senzilla.... sense pretensions.

—¡Sa tia ho era tant senzilla y modesta,.. ¡pobre dona!

—Per això dich.... res de faròl.

—Ascolta. Podria ser de flors artificials, ab un floch de satí negre, ben ample y ab una *dedicatoria* ben posada; per exemple: *Recuerdo eterno á nuestra adorada é inolvidable tia*.

—¡Trob que hi haurá massa lletres! Suprimiguém l' *inolvidable*.... això fa un poch *moisson*.

—Y jo suprimiria el *recuerdo eterno*, per sa mateixa rahó.

—O una cosa y altra. Dient: *A nuestra adorada tia*, ja ni haurá prou per demostrar sentiment.

—Just; y fins y tot me sòna molt millor. Y l' amplaria de sa cinta, ¿qué trobas?... una cosa regular ¿no 's ve?

—Lo que hi ha que ses coronas de flors artificials.... son caretes.

—Y lo pitjor qu' hem de tenir ben present que a sa tia això de flors de paper no la feyen gayre feliç....

—¡Ah, no! Per ella res, res com les naturals.

—Comprem, idò, una corona de sempre-vives. Ella no era gens amiga de *fanfarries*. ¿Te 'n recordas del cantet que sempre feya: «estalviau, at-lòts, que 'ls *ahorros* fan una casa?» ¡Ja le hi duya ab aquests ditxosos *ahorros*!

—Si que ho era molt *estenaya*. Sia dit aquí en confiança.

—Una mica massa.... ¡ell se devía fer contes no morir-se may!

—Si, si, no 'm parlem pus; ab una de sempre-vives ja ni haurá prou; y ¡que vols que 't diga! això de *dedicatories* també me sembla *cursi*.... vanidat, fum.... y res més. El vertader sentiment s' ha de tenir dins el cor. Perque ¡ja pots tirar per allà ahont vulgues, si no hi ha sentiment *aquí dedins*.... tot lo demés son viòles. Y no 't pensis que sa tia.... lo que té qu' un....

—Amollet; pots parlar clar.... porque no 't pensis... que jo també., però diuen que d' *aygo passada molí no 'n mol*.

—Sa tia era molt redbona, això si; *á cadascú lo seu*... però, francament.... a noltros mos ne fé passar de verdes y de madures,... y sofrirem però per llarch.

—Una mica massa. En vida may mos doná, ni una treseta.... ¡mira que los hi tenia estrets!

—Porán dir que, per *mor* de la seua mort, noltros quedarem arreglats; ¡vaja una *fantasia*! Ell tanmateix no se n' ho poría dur dins es baúl, cap a son *Tritlo*!

—¿Y lo des llegat a sa cuynera?... ¡mil durets redons! ¡Aquesta si que arribá a una bona tayada!

—¡Com si ne Francin' Ayna no li hagués robat prou en vida! Ella manetjava ses claus y.... ja pots fer contes que un poch avuy y un poch demá se posava bé a ca-seua.

—Lo qu' es això no le hi perdon a sa tia.... ¡ja se pot *espolsá* tot quant vulga! ¡Mil duros manco...!

—Ni jo tampoch... cinch-cents manco per mí... ¡ell no son vèrbes! ¡Bona escapsada haguem de fer an es capital!

Callaren llavonses una estona. Els dos nebots, maquinament, ja han encés el seu xigarret, y s' entretenen mirant els caragòls de fum, que s' empujan y escampan per dins es cuarto. De pronte repren sa conversa en *Cuanito* y diu an en Rafel, tot rebént:

—¡Vaja! sortiguemne d' una vegada, que fris... ¿Que resolém de sa corona?... ¡sí o no?

—¡Vols que te diga!... casi casi heu poreu deixar fer per l' any qui vé. Tenim temps abastament per pensarhi.

—Per part meua.... n' hajam parlat prou. Perque, *hombre*, quant un se recorda de qu' era tan repelencia y mal sofrida.... s' ánima li cau totduna an els pèus y li fugen totes ses ganes de fer res.

Y sa *pobre tia* se va quedar aquell any y els que vengueren sense corona; ni sisquiera arribá a un *Pare-nostro*.... y encare mermulada.... ¡y fet si 't vols fer!

¡Pobre tia!

EL SEN GARROVÍ.

Un bastó d' honor

Dilluns passat lo nostro amich Mestre Argenter de la Catedral, nos fé l' obsèqui de mostrarnos en son obrador el *bastó* qu' els balears agrahits al seu ex-Governador D. Rafèl A. Sereix li regalarán per bona recordança.

El projecte de pom y de punta es del Director de l' Academia provincial de Belles Arts, senyor Ankermann; lo modelat es del intelligent escultor D. Gabriel Moragues, y l' ecsecució de dit Mestre Forteza Rey y son fill.

Forman el pom tres estatuets, esqueses contra esqueses, portant los emblemes de la Justicia, la Prudencia y la Fortalesa, surmontades dels escuts de les tres illes y d' una corona, tot d' òr y pedreria.

A sa punta inferior s' hi veuen d' alt relleu els atributs de l' Agricultura, l' Industria y el Comèrs.

Aquesta alhaque artística honra a tots quants han contribuït a s' ecsecució.

De més a més, per acabar d' invertir les 1868'52 pessetes (*netes*) recaudades, dit argenter ha forjat una cartèl-la, ab l' escut de Palma, mostrant gravada aquesta inscripció:

«Al Excmo Sr. D. Rafael Alvarez Sereix, sus amigos de las Baleares le ofrecen un bastón de mando por la justicia y pureza con que lo ejerció, y graban en esta plancha el testimonio de aprecio y consideración de la Provincia.»

MALLORCA DOMINICAL, que tantes mostres de consideració té rebudes del Sr. A. Sereix, se complau en l' obsequi honorífich que les Balears li tributan, deplorant l' ausencia de s' Autoritat, especialment per la gran falta que fá dins Palma, hont els jochs prohibits y la desmoralisació social tornan fer víctimes.

¡Deu mos assistesca!

CANSONS (*)

Si voleu venir, veniu,
Algaida no 's molt enfora,
ses claus del meu cor teniu
per obrir cualsevol hora.

Si vas a jugá a villar
alerta a fer caramolas
que si sa bolla redola,
tant pots perdre com guanyar.

¡Oh ametleret abundós
de vorera de camí!
qu' ets estat d' agre per mí
y per altres saborós.

En veure estepa florida
sempre vaitx a mirarlé,
perque se qu' hi sol havé
devall qualque Margalida.

Tench sa guitarra esquerdada
y es guiterró ben esmús;
guitarra no sonis pus
qu' es morta ma enamorada.

(*) Les ha aplegades la notable poetissa D.ª María I.^a Cortés que de cançons populars, goigs, gloses y codolades ne te una mala fi de cavayons.

S' Ave-Maria en fer fret
la solen tocar tardana,
en día seré escolana
la tocaré dejornet.

Catalina, fila brins
durás canyom de cotó;
l' amo de Cala-majó
fa bunyols a n' es fadrins.

Catalina, com serás
madona de sa fonteta,
si vench per una gerreta
d' aygo ¿no l' hem donarás?

Sa formiga experimenta
lo que fa s' homo d' edat,
en s' estíu aplega blat
y d' ivern s' en alimenta.

Si no fos pes carretó
que va darrera, darrera,
no hi hauria cap somera
que batés un cavayó.

Jo tench un enamorat
qu' es com una clavellina,
y la gent me diu: Tonina
jo 't segur que l' has triat.

FOLK-LORE MALLORQUÍ

ADACIS AGRÍCOLES

(Acabament)

Si axercoles els sembrats, los veurás multiplicats.

Si s' aygo sa terra banya, sa bassina dels bous a la muntanya.

Si vols seba de doblé, plantalé de Jané.

Si la Candelaria plora, l' hivern es fora; y si riu, lluny es s' estiu.

Si tench caló en es Febré, per Pasco tremolaré.

Sol de Mars, pigues y barts.

Si trona d' Abril, ve bon estiu.

S' aygo de Sant Urbá, lleva ví y no dona pa.

Sant Pere, treu Juny enrera.

Si 's refreda s' Abril dols, es el més dolent de tots.

Sant Juan ploguent, fa el vi dolent.

Si plou el primer de Juny, el bon temps es lluny.

Sa Monja (Santa Margalida) heu encen, y el Frare (Sant Bernat) heu apaga (a sa caló).

Si Sant Vicens du bon temps, l' hivern s' acabarà prest.

Sant Llorens, figues a querns.

Sant Llorens banyat, es ben arribat.

Sant Miquel Sant Miquelada, en veure figa bona pedrada.

Sant Martí, ensata la bota del vi.

Sant Martí, l' gygo al molí y tastá el vi.

Sant Lluch, Sant Lluch, nesples pelluch.

Si Santa Inés du bon temps, les vinyes anirán bé.

Sant Andreu, un mes breu.

Santa Catalina, un mes refina.

Si Nadal fa estiu, Pasco a prop des caliu.

Suhó de Decembre o Janer, sedes per Febrer.

Trona de Mars? Mal anirà.
 Tres dies de gelada, aygo assegurada.
 Terra d' ugons, ni la vengas ni la dons.
 Tremontana no ha abrich, ni hom pobre no ha amich.
 Terra negra fa bon blat, terra blanca lo fa migrat.
 Una fior no fa estiu.
 Una flor no fa Maig.
 Una oronella no fa estiu, ni dues primavera.
 Vinya pomposa, mal per ses botes.
 Val més poca terra de primera, que molta de tercera.
 Vinya ben vestida, no arriba a mida.
 S' arch de San Martí, si surt es matí fe ton camí, si es vespre treu es cap a la finestra, (o no vages a la festa.)

S. ELVIRO MÀS

HOMENATJE A CRISTO REDEMPTOR

que per commemorar el comensament del sigle XX, li consagra la ciutat d' Inca erigint una Creu monumental dalt el puig Lo MINYÓ, vehinat del de Sta. Magdalena.

La suscripció uberta per lo Rnd. Mossen Guillem Pujades y l'Honor Miquel Durán, en dita ciutat, pujava dia 10 de Octubre 480'57 pessetes. MALLORCA DOMINICAL, iniciadora del projecte, ha rebut fins ara los sigüents donatius:

	<i>Pessetes</i>
<i>Suma anterior.</i>	132'55
Excm. Sr. D. Rafel Alvarez Sereix. (*)	5'00
Mossen Miquel Gayá, pvre.	1'00
» Jusep Reus, id.	0'50
» Miquel Solivelles, id.	0'50
» Melsión Massot, id.	0'50
» Pere A. Font, id.	1'00
Un Sacerdot manacorí	5'00
Don Jusep Forteza Rey	1'00
» Jusep F. Comellas.	1'00
<i>Suma y sigue.</i>	147'55

(*) Desde Avila, día 11 del corrent reberem carta del Excelentísim Sr. D. Rafel A. Sereix, amb aquests termes:

«Sr. D. Bartolomé Ferrá, Dr. de MALLORCA DOMINICAL.
 Mi querido amigo y compañero:..... aquí va una libranza de 5 pesetas para que tenga la bondad de incluírme en la honrosa lista de suscritores al *Homenatje a Cristo Redemptor*, que se inspira en un fin tan nobilísimo. etc.»

La Direcció y la Redacció d' aquest setmanari, en nom propi y en el del Rnd. Mossen Guillem Pujades, principal Factor d' aquesta empresa, envía les gracies més corals al dignísim y fervent católich Sr. A. Sereix, qui, desde tan lluny pensa amb els mallorquins fent almoyna als desgraciats y associantse tan voluntariament al *Homenatje públich* que volém tributar a Jesucrist Rey. ¡Deu li pag sa caritat aquí en la terra, y l' hi aumenti ab graus de gloria en l' altre mon!

B. F.

<i>Suma anterior</i>	147'55
» Joan Umbert	1'00
» Ramón Massanet	0'10
» Guillem Vaquer.	0'10
» Jusep Coll	5'00
<i>Del Cercle d' Obrers Católichs.-Palma.</i>	
Don Vicens Costell Lozano	1'00
» Gabriel Moragues.	0'25
» Bartomeu Sabater.	0'50
» Jusep Salóm Izquierdo	0'50
» Juan Bauzá	0'25
» Jusep Sabater	0'25
» Salvador Ros	0'25
» Antoni Vicens	0'25
» L. A. N.	0'25
» Calisto Ignacio.	0'20
» Antoni Quetglas	1'00
» I. Pizá y G. Palmer	0'30
» A. Jaume, A. Rivera, J. Pol, A. Tremoll, L. Nicolau, J. Capó, M. Vidal y P. Coll, 0'10 per hom.	0'80
» J. Calatayut, J. Canals, R. Jaume, B. Canals, A. Vidal, A. Maura y C. Colóm, 0'05 per hom.	0'35
<i>Suma</i>	160'40

Nota.—Rebrán donatius:

El Director d' aquest setmanari, Muntaner, 10.
 L' Administrador e impressor, Cadena 11.

La Farmacia de D. Francisco Antig Izaguirre, Colón, 34, en quals mostradors se pot veure exposat el projecte.

Lo nostro Ilm. Sr. Bisbe, s' ha dignat concedir 40 dies d' indulgencia als feèls que contribuirán ab alguna almoyna o treball a l' erecció de dit monument, primer y únich, en son gènero, qu' els católichs alsan dins Mallorca.

REBUT Y AGRAHIT

Del M. I. Sr. D. Antoni M.ª Alcover: *Lletra de Convit* p' el Diccionari Catalá.

—De D. Francisco Satorras: *Abonos minerales*, instruccions per s' aplicació dins Mallorca, llibret de molta utilitat p' els nostros conradores y hortolans.

—Del Dr. Francisco Moliner: *Circular-projecte* de lley protectora dels tísichs pobres, per humanitat y en nom de la Ciencia.

—De Mossen Francesch Tortell: *Sermó* predicat en l' inauguració de la Carretera, en el Santuari de Nostra Senyora de Lluch. Día 12 Septiembre—1891.

—De Mossen Jusep Rullán: els toms II y III de la *Literatura Popular mallorquina*, que contenen les gloses y codolades de n' Andreu Coll (tambó) y d' en *Sebastiá Marqués* (de sa Portella).

Mos n' ocuparem en tenir lleguda.

DIBUJO

En la IMPRENTA y PAPELERÍA de JOSÉ MIR (SUCESOR DE UMBERT)—Calle de la Cadena de Cort núm. 11 y de Fideos 1 y 3—hallarán un completo surtido en artículos para dibujo de las más acreditadas fabricaciones.

Clases superiores y precios reducidos

OBRADOR D' ARGENTERÍA

Dirigit per D. Jusep Fortesa = Rey

Mestre Orífice de la Catedral

Carrer de Colón, núm. 23—PALMA

GRAN TALLER DE ESCULTURA RELIGIOSA**DE JOSÉ QUIXAL**

56—Villarroel—56 —*— BARCELONA

Especialidad en imágenes de madera para el culto católico. En dicho acreditado taller se trabaja indistintamente el bronce, mármol, piedra y madera, construyéndose la estatuaria monumental, todo de un gusto verdaderamente artístico y en condiciones sumamente económicas.—Se remiten gratis, nota de precios, presupuestos y dibujos.

Ventas al por mayor y menor.—Solicita representantes

LA ROQUETA

DE D. PERE A. CETRE

Fábrica de tota classe de cerámiques artístiques y de retjoles vernisades y altres objectes ornamentaris y de profit per la construcció d' edificis.—Despatx, carrer de San Miquel.

LIBRO**DE CUENTAS HECHAS**

útil á toda clase de personas y verdaderamente indispensable para los que se dedican á la compra y venta de ganado de cerda.

A lo último va una

REDUCCION**DE KILÓGRAMOS Á ARROBAS Y TERCIAS***para facilitar las operaciones.*

De venta en la imprenta de José Mir, calle de la Cadena núm. 11.

Teatre Mallorquí

A s' imprenta d' aquest setmanari—Cadena de Cort núm. 11—hi ha comèdies y altres pessés dramàtiques dels més reputats escriptors mallorquins.

Grandes Almacenes

SAN JOSÉ

—*— **BRONDO** esquina **BORNE** *—

SE acaban de recibir los géneros de la presente temporada.—CAMISERÍA, CORBATERÍA, LENCERÍA, LANERÍA, PAÑERÍA, ALFOMBRAS, TAPICERÍAS, CORTINAJES, PAÑOLERÍA Y GÉNEROS DE PUNTO.

FÁBRICA ANTIGA DE GAS

Sa que mos dugué sa millora d' aquesta llum tan cómoda y neta.

Sa que l' any 1857 triunfá dels seus competidors á sa subasta, porque va fé una rebaixa en el preu de s' alumbrat publich, que aventatjava emb' un 23 per cent s' oferta que els altres feyan.

Y sempre ha cumplit tots els seus compromisos.

Sa que en 40 anys may meresqué de s' Ajuntament sa mes petita amonestació.

Y conta ab sos mes principals centres de consum.

Y de cada día reb mostres de simpatía des publich.

Sa que ven es gas mes barato y ofereix mes ventatjes als seus parroquians.

OFICINAS: *Porella*, 16.**GRAN ALMACEN DE PAÑERÍA SASTRERIA Y NOVEDADES****DE BARTOLOME GUMBAU é HIJOS S. en Cta.***Jaime II números 87, 89, 91, 93 y Escursach 16 y 18—FRENTE AL BANCO DE ESPAÑA*

Completos y variados surtidos en todos los artículos tanto del país como del extranjero.

Sastreria para Militares y señores Sacerdotes

Secciones especiales.—Gran colección en damascos, tapicerías, cingulos, albas y galones.—Espléndido surtido en artículos negros de luto para Señora.